Ασκητές μέσα στον κόσμο Β’: Χριστόφορος Βαφειάδης

Categories : ΘΕΟΛΟΓΙΑ

Date : 25 Απριλίου, 2024

Γεννήθηκε στα Βουρλά της Μικράς Ασίας το 1901 από ευσεβείς γονείς, τον Παναγιώτη και την Ευδοξία. Οι γονείς του δεν ήταν εύποροι, αλλά υπήρξαν θεοφοβούμενοι. Το 1922, σε ηλικία 21 ετών, λίγες μέρες πριν από την καταστροφή της Σμύρνης, ο Χριστόφορος πάτησε νάρκη. Έχασε το δεξί του μάτι, τραυμάτισε το άλλο, κι είχε ακρωτηριάσει το ένα του χέρι. Τότε που επιβιβάζοντο τα γυναικόπαιδα μπρος στους τζανταρμάδες, τον είδαν σακάτη και του επέτρεψαν να φύγει στην ελεύθερη Ελλάδα. Μία βαρκούλα τον μετέφερε στα μεγάλα πλοία που παρέμεναν ανοικτά. Από τους γνωστούς συνομηλίκους του κανένας δεν γλύτωσε. Άλλοι εσφάγησαν επί τόπου και άλλοι επιστρατεύθησαν στην ενδοχώρα σε καταναγκαστικά έργα. Κανείς απ’ αυτούς δεν γύρισε ζωντανός. Ήταν χρεώστης σ’ όλη του την ζωή στην θεία Πρόνοια, που τον διέσωσε μ’ αυτόν τον σοβαρό τραυματισμό. Τους γονείς του τους δολοφόνησαν άγριοι Τσέτες.

Στον Πειραιά αποβιβάστηκε το 1922 και έμεινε αρχικά στα προσφυγικά Δραπετσώνας (γι’ αυτό παρέμεινε δημότης Δραπετσώνας σ’ όλη του την ζωή). Αργότερα δόθηκε σ’ αυτόν και στην αδελφή του την Ασπασία ένα μικρό ισόγειο προσφυγικό περίπου 30 τετραγωνικά μέτρα, στην οδό Ηλιουπόλεως 65, στη Νίκαια πίσω από το Μητροπολιτικό ναό του Αγίου Νικολάου.

Ήλθε στην Ελλάδα με ένα μάτι και ένα χέρι -το άλλο ήταν κομμένο από τον καρπό- και είχε μαζί του την αδελφή του προσκολλημένη επάνω του. Τα άλλα μέλη της οικογενείας του χάθηκαν στην Μικρασιατική καταστροφή. Έμεινε άγαμος, αλλ’ η συμβίωση με την έγγαμη αδελφή του δεν ήταν αρμονική. Υπέμεινε ονειδισμούς και ύβρεις, κυρίως από τον σύζυγο της αδελφής του, παραγκωνισμένος σε μία γωνιά του φτωχικού σπιτιού, από το οποίο έλειπαν και τα αναγκαία. Ψυγείο απέκτησε λίγα χρόνια πριν πεθάνει. Υπήρξε ένας από τους μαρτυρικούς πρόσφυγες Μικρασιάτες με ζωή όντως ασκητικομαρτυρική. Ένα άνθος εύοσμο στους ρυπαρούς δρόμους του Πειραιά.

Ήταν ψιλόλιγνος, ξερακιανός. Είχε επιβλητικό παρουσιαστικό. Η φωνή του ήταν ήρεμη. Μιλούσε χαμηλόφωνα αλλά εμπνευσμένα. Είχε εμφανή πάνω του την θεία Χάρι.

Για να επιβιώση εργάζετο ως μικροπωλητής. Πουλούσε κουλούρια ή τσιγάρα χωρίς ο ίδιος να καπνίζει, τα οποία επιστώνετο από το εμπορικό κατάστημα του κυρίου Γιαννακόπουλου. Πάντα επέστρεφε τα χρήματα που ώφειλε μέχρι δεκάρας. Η εντιμότητά του και η ακεραιότητα του χαρακτήρα του υπήρξε ανεπανάληπτη. Ο καταστηματάρχης τον εμπιστεύετο τυφλά.

Ξυπνούσε κάθε πρωί στις 4 π.μ. και, αφού έπαιρνε το λιτό πρόγευμά του, επιβιβαζόταν στο πρώτο λεωφορείο για τον Πειραιά, όπου και αγόραζε κουλούρια από τον φούρνο, για να τα πωλήση εν συνεχεία στους εργαζομένους, κυρίως στα μέσα μαζικής μεταφοράς. Μαζί με το κουλουράκι προσέφερε και το γνωστό εκκλησιαστικό φυλλάδιο «Φωνή Κυρίου» – το «εισιτήριο», όπως έλεγε.

Στις 9 π.μ. πήγαινε στο κατάστημα και διένεμε τα εμπορεύματα στους περιπτεριούχους ταχύτατα. Στις 3 μ.μ. το μεσημέρι επέστρεφε στο σπίτι του. Τις απογευματινές ώρες καθόταν στη μικρή του αυλή με συντροφιά το καφεδάκι του στο μοναδικό πλαστικό φλυτζάνι που είχε και εβυθίζετο σε πνευματική μελέτη και προσευχή. Στις 9 μ.μ. κατεκλίνετο στο φτωχικό του κρεββάτι με τα ελάχιστα πενιχρά κλινοσκεπάσματα. Αυτό ήταν το καθημερινό του πρόγραμμα.

Η πίστη και αφοσίωσή του στον Κύριο τον έσωσε από ολισθηρούς δρόμους και παραστρατήματα. Έζησε με τιμιότητα, σωφροσύνη, αξιοπρέπεια, ευγένεια, εργατικότητα και εξαστράπτουσα ψυχική και σωματική καθαρότητα, ως τα τελευταία χρόνια της ζωής του, που ήταν εντελώς τυφλός και μόνος. «*Πάντα ισχύω εν τω ενδυναμούντι με Χριστώ*», συνήθιζε να λέγη, όπως ο Απόστολος Παύλος[2].

Υπήρξε θερμός εραστής της σοφίας του Θεού, του οποίου τον λόγο σφοδρώς ποθούσε να ακούη, να τηρή και να διδάσκη με έργο και λόγο σεμνό, χαριτωμένο. Συμμετείχε και σ’ ένα κύκλο μελέτης της Αγίας Γραφής μία φορά την εβδομάδα. Τα τελευταία χρόνια, επειδή δεν έβλεπε, ανέθετε στον κουρέα του, που τον επισκεπτόταν μία φορά την εβδομάδα στο σπιτάκι του, να του διαβάζη αποσπάσματα από το Ευαγγέλιο, και ρητά, που ήταν γραμμένα στα χαρτάκια του ημερολογίου και τα εφύλαγε στην τσέπη του. Του τα διάβαζε κι εκείνος άκουγε με τεταμένη προσοχή και πνεύμα μαθητείας ως τα βαθειά του γεράματα.

Διαπνεόμενος από αγάπη υπήρξε κρυφά ευεργετικός προς τον πλησίον με πολλούς τρόπους. Κάποιοι ευεργετηθέντες απεκάλυψαν ότι κατά τα ζοφερά χρόνια της Γερμανικής Κατοχής συνέλεγε πατατόφλουδες για τους λιμοκτονούντες και επεσκέπτετο συστηματικώς στα Νοσοκομεία τους ασθενείς και ετοιμοθάνατους. Τους προσέφερε ανακούφιση και παρηγοριά, τους προετοίμαζε για εξομολόγηση και θεία Κοινωνία, και εκπλήρωνε τα αιτήματα τους.

Αγωνίστηκε στη νεότητά του εναντίον της σαρκός. Η αγνότητά του υπήρξε

αξιοζήλευτη. Κοκκίνιζε σαν μικρό παιδί, όταν διηγείτο πως πέρασε τις παγίδες και τα απλωμένα δίκτυα του πονηρού, πως γλύτωνε φρόνιμα, όπως ο πάγκαλος Ιωσήφ, από τα θανατερά βέλη επιπόλαιων γυναικών. Πρόσφερε την αγνεία του θυσία στον Θεό. Τιμούσε την παρθενία αλλά και τον σώφρονα γάμο. Ο ίδιος επέλεξε τον άζυγο βίο μέσα στον κόσμο.

Αγωνίστηκε περιφρονημένος στην πολύβουη Αθήνα και στους πειρασμούς του λιμανιού ως φτωχός και άσημος κουλουρτζής. Έζησε με δωρική λιτότητα. Κρέας δεν έτρωγε απ’ τα νειάτα του. Εφοβείτο την πύρωση που δημιουργούσε. Μαγείρευε μία χούφτα ρεβύθια, φασόλια, φακές, ρύζι, ή μακαρόνια μέσα σ’ ένα τενεκεδάκι από γάλα. Δευτέρα, Τετάρτη, Παρασκευή δεν κατέλυε ποτέ λάδι. Η μόνη περιουσία του ήταν δύο αλουμινένια πιάτα, ένα μπρίκι αλουμινένιο μικρό όπου έψηνε καφέ, ελάχιστα ρούχα και μία κουβέρτα. Παρ’ όλη την φτώχεια του υπήρξε εξαιρετικά φιλόξενος, προσηνής, και πρόσφερε στους επισκέπτες του ό,τι του ευρίσκετο, συνήθως παξιμάδι και καφέ.

Τις Κυριακές δεν απουσίασε ποτέ από το στασιδάκι του στον Άγιο Νικόλαο, όπου κοινωνούσε των Αχράντων Μυστηρίων με την άδεια του Πνευματικού του. Ποτέ δεν παρέλειψε επίσης να ρίχνη τον όβολό του στο φιλόπτωχο ταμείο.

Την τιμούσε εξαιρετικά την Κυριακή, διότι Άγγελος του είπε ότι είναι μέρα Κυρίου. Προέτρεπε τους γνωστούς του, και εκείνους που αγόραζαν μικροπράγματα απ’ αυτόν, την Κυριακή να τρέχουν από νωρίς στην Εκκλησία. Να την τιμούν. Να κάνουν έργα αγάπης και προσφοράς στους ανήμπορους αδελφούς σε φυλακισμένους, ασθενείς και απόρους. Στα σαραντάμερα των αγίων μεγάλων Νηστειών έτρωγε νερόβραστα. «*Οι τα πάντα καλώς διαταξάμενοι άγιοι Πατέρες*», έλεγε, «*όλα σοφά τα ώρισαν*». Μόνο Κυριακή και Σάββατο έβαζε λίγο ωμό λάδι στο φαγητό του. Έλεγε χαρακτηριστικά: «Τα εξερχόμενα λόγια ρυπαίνουν τον άνθρωπο, όχι τα εισερχόμενα. Όμως το φρόνημα και το στόμα ταπεινώνεται με τη νηστεία, όπως κι οι σαρκικοί πειρασμοί». Στα εισερχόμενα έδειχνε ασκητική εγκράτεια και καρτερία. Εφαίνετο όμως ο ίδιος να θάλλη, «λαμπρότερος αβροδιαίτων» όπως οι Τρεις Παίδες.

Ελούζετο σε μία τσίγκινη σκάφη. Στα προχωρημένα του γεράματα όποτε προσφέρθηκε κάποιος να τον πλύνη, αρνιόταν κατηγορηματικά. Έβρεχε μία πετσέτα και σφογγιζόταν μόνος. Εδέχετο από κάποιον γνωστό του ένα πιάτο λαδερό φαγητό μόνο, για να μην τον στενοχωρήση.

Όταν άνοιγε το στόμα του να μιλήση, τα λόγια του είχαν χάρη. Ανασήκωνε λίγο το κεφάλι σαν να ήθελε ν’ ακούση κάτι προσεκτικά. Ήταν σαν να μιλούσε Προφήτης. Άλλοτε με φωνή ήρεμη, άλλοτε σταθερή βροντερή, ερχόταν σαν κύμα ή σαν πηγή που κελάριζε. Αυτός ο ελάχιστος χρόνος που μεσολαβούσε πριν να απαντήση εφαίνετο αιώνιος ή υπερκόσμιος. Η απάντησή του ήταν σύντομη, λιτή και περιεκτική. Πολλές

φορές για να μην προσβάλλη, έλεγε τάχα πως, όταν ήταν νέος, προβληματίστηκε κι αυτός και έκανε αυτό κι αυτό, ή προσευχόταν και εμπιστευόταν τον Θεό, κι όλα περνούσαν, όπως ήρθαν.

Αγαπούσε την σιωπή. Πολλές φορές περνούσε η ώρα χωρίς να ανταλλάξη καμμία κουβέντα με τον επισκέπτη του. Συμβούλευε τους άλλους να νικούν με το καλό το κακό. Να εκδικούνται με την αγάπη, να συγχωρούν, να αποδέχωνται, να μετανοούν, να ευχαριστούν τον Θεό. «Η ευχαριστία είναι δυνατό όπλο», έλεγε. Ο παράδεισος της καρδίας του αλλοίωνε την μάταιη ζωή γνωστών του. Όσες φορές τον εύρισκαν προσευχόμενο, ήταν πύρινος, κατακόκκινος, ζωντανός με τεντωμένες τις αισθήσεις του σε υπερκόσμιες θεωρίες. Έλεγε: «Κάνω τον σταυρό μου τρεις φορές πριν πέσω, σαν να είναι η τελευταία μου μέρα». Υπήρξε βιαστής και ζηλωτής του Παραδείσου. Θεϊκή φωτιά έκαιγε στα στήθη του και στην ψυχή του. Είχε αγωνία για να συναντήση με την προσευχή τον Θεό.

Ένα απόγευμα εμπιστεύτηκε σε κάποιον ότι κάποτε όντας όρθιος και προσευχόμενος, τον επισκέφθηκε η Κυρία Θεοτόκος λουσμένη σε φως. Κρατούσε το βρέφος Της στην αγκαλιά Της. Κι ενώ αυτός δίσταζε κι απορούσε πώς βρέθηκε μπροστά του αυτή η Κυρία, άκουσε: «Έλα Χριστόφορε, λάβε τον Χριστό στην αγκαλιά σου, για να φέρης πράγματι, όπως στο όνομά σου, τον Χριστό». Κι ενώ αυτός από ταπεινοφροσύνη ή από δυσπιστία δίσταζε, η Κυρία Θεοτόκος με σταθερά βήματα του ενεχείρησε η Ίδια τον Κύριό μας στην αγκαλιά του! Με γλυκά δάκρυα στα μάτια εξωμολογείτο ότι ποτέ δεν χάρηκε τόσο έναν εναγκαλισμό, ωσάν αυτόν του Κυρίου

μας, μέχρι που το όραμα έσβησε και του άφησε μία γλυκύτατη ανάμνηση.

Άλλοτε διηγήθηκε ότι κατά την διάρκεια θείας Λειτουργίας που ετελείτο στον Μητροπολιτικό ιερό ναό Αγίου Νικολάου Νικαίας, εστέκετο όρθιος στο στασίδι (Κυριακή ποτέ δεν καθόταν). Χωρίς να καταλάβη πώς, βρέθηκε σ' ένα ουράνιο Θυσιαστήριο. Ετελείτο και εκεί η θεία Λειτουργία. Ο Κύριος ένθρονος, η Κυρία Θεοτόκος στα δεξιά Του και ο Τίμιος Πρόδρομος στα αριστερά Του. Πλήθος Αγγέλων διακονούσαν, υμνούσαν, δοξολογούσαν. Τι τάξη, τι ησυχία επικρατούσε! Τι ουράνιες ψαλμωδίες! Όλοι έσκυβαν με σεβασμό το κεφάλι στον Αμνό του Θεού έχοντας σταυρωμένα τα χέρια. Έζησε για λίγο υπερκόσμια βιώματα μέχρι που βρέθηκε ξανά στο στασίδι όρθιος να ακούη «Μετά φόβου Θεού πίστεως και αγάπης προσέλθετε».

Άλλη φορά διηγήθηκε ότι Άγγελος Κυρίου τον διέταξε να γράψη σ' ένα χαρτονάκι ότι είναι θεϊκή εντολή η Κυριακάτικη Λειτουργία. Το χαρτονάκι αυτό έλεγε να σηκωνώμαστε νωρίς και να τρέχουμε στο ναό για να γεμίσουμε αγιασμό και θεία χαρά. Είχε κολλήσει κι ένα χάρτινο Άγγελο στο χαρτονάκι, και το είχε καρφώσει στον ξύλινο δίσκο, πάνω στον οποίο ακουμπούσε τα κουλούρια που πουλούσε. Μ' αυτό τον τρόπο με θάρρος ωμολογούσε Χριστόν.

Άλλοτε έπαθε γαστρορραγία.

— Πάμε στο Νοσοκομείο, του πρότεινε γνωστός του.

— Όχι, παιδί μου. Ο Χριστός είναι ιατρός ψυχών και σωμάτων.

— Εξαντλήθηκες.

— Ο Χριστός θα με οικονομήσει.

— Η γαστρορραγία μπορεί να αποβή μοιραία για την ζωή σου.

— Μία ώρα αρχύτερα στον Κύριό μου και Θεό μου. Το πρωί τον βρήκε μια χαρά.

— Τι συνέβη, κυρ-Χριστόφορε;

— Άγγελος Κυρίου μού εμφανίστηκε και μου είπε: «Χριστόφορε, για την γαστρορραγία φάε κρίθινα παξιμάδια». Αγόρασα κρίθινα παξιμάδια, έφαγα, κι η αιμορραγία κόπηκε μαχαίρι.

Όντας 85 ετών το 1986 θυμήθηκε τον πατέρα του. Είχαν χωριστή από το 1921. Πάνω από 65 χρόνια δεν τον είχε μνημονεύσει. Απεφάσισε να πάη πρόσφορο στον Άγιο Νικόλαο. Στην Αγία Πρόθεση άφησε το όνομά του «Παναγιώτης». Την ίδια νύκτα

εμφανίστηκε ο πατέρας του στο προσκέφαλό του και τον χάιδευε. «Αχ, παιδί μου Χριστόφορε, πόσο με δρόσισες, τι καλωσύνη μου έκανες, τι ανάπαυση μου έδωσες που με θυμήθηκες στην προσκομιδή!».

Άλλοτε καθόταν με έναν νέο γνωστό του στην στενή του αυλίτσα.

— Κυρ-Νίκο, κυρ-Νίκο, φώναξε στον πατέρα του νέου που έτυχε να περνά. Το όνομα του πατέρα δεν το γνώριζε.

— Με γνωρίζετε; Ρωτά ο πατέρας.

— Όχι, απαντά εκείνος. Να, μου κάνει συντροφιά το παιδί σου. Να μονιάσετε με τον Παναγιώτη για να προχώρηση μπροστά το παιδί. Στο καλό, στο καλό!

Εκείνη την ημέρα χωρίς να του το πη κάποιος, είχε προηγηθή έντονος διάλογος του Παναγιώτη με τον πατέρα του. Ύστερα είπε στο νέο: «Καλές σχέσεις με τους γονείς, καλή σχέση με την Εκκλησία, την Μητέρα που μας οδηγεί στον Θεό Πατέρα».

Κάποτε πήγαν τρεις γνωστοί φίλοι να τον επισκεφθούν. Με το που μπήκαν, άρχισε να φωνάζη: «Να φύγετε, να φύγετε, τα λιοντάρια κι οι τίγρεις φροντίζουν τα μικρά τους. Οι άνθρωποι τα σκοτώνουν». Τα έχασαν γιατί συνήθως ήταν ευγενής. Έτσι τον ήξεραν. «Τώρα τι τον έπιασε;», είπαν. Ένας όμως απ’ τους τρεις έγινε κατακόκκινος από ντροπή και είπε: «Για μένα φωνάζει. Κάναμε τρεις εκτρώσεις με την σύζυγό μου».

Οι αρετές του διέλαμψαν περισσότερο τα τελευταία δέκα χρόνια, που ήταν τα δυσκολώτερα. Δεν έβλεπε πλέον καθόλου για να εργασθή. Μόνο κάποιες σκιές ξεχώριζε απ’ το γερό του μάτι το αριστερό και αναγνώριζε τον επισκέπτη από την φωνή. Σύνταξη και ασφάλεια δεν είχε, αρκούμενος με ευχαριστία στα ψιχία της Προνοίας και φιλανθρωπίας, έως ότου έλαβε την πρώτη του σύνταξη το 1983, έξι χρόνια πριν από την κοίμησή του. Η αδελφή του είχε πεθάνει και όλοι τον είχαν εγκαταλείψει. Μία γνωστή του και ο κουρέας του είχαν απομείνει.

Τυφλός, ανάπηρος, γέρων και μόνος με μοναδικό σύντροφο τον Κύριο, με τον οποίο συνωμιλούσε. Ένα απόγευμα εισήλθε στο σπιτάκι του μία γνωστή του, χωρίς να την αντιληφθή, και τον άκουσε να λέγη: «Κύριε, φώτισε μου την διάνοια...». Και ο Φωτοδότης τον φώτιζε και τον ενίσχυε τόσο, ώστε μόνος του να αυτοεξυπηρετήται και να διατηρήται καθαρός, καθώς και το σπιτάκι του να είναι καθαρό και νοικοκυρεμένο έως τέλους.

Σ’ αυτή την δύσκολη περίοδο της ζωής του ο Θεός στον οποίον επίστευε και ελάτρευε, δεν τον άφησε χωρίς ανθρώπινη παρηγοριά. Κάποιοι φίλοι του τον βρήκαν

μία μέρα κλινήρη με οιδήματα. Δεν εδέχετο τροφή. Έβλεπε κάποιους λευκοφορεμένους και ρωτούσε: «Γιατί εκείνοι οι ιερείς φορούν λευκά;». Ήταν η πρώτη και τελευταία φορά που εδέχθη να εξετασθή από γιατρό. Διέγνωσε καρδιακή ανεπάρκεια και αφυδάτωση, και συνέστησε νοσοκομειακή περίθαλψη. Τον πήγαν στο Νοσοκομείο και τον φρόντισαν με αγάπη, αλλά δεν άντεξε πολύ.

Στις 8 Απριλίου 1989 ανεπαύθη εν ειρήνη σε ηλικία 88 ετών.

Οι λίγοι γνωστοί του φρόντισαν για την κηδεία του. Έγινε σεμνή αλλά ευπρεπής, όπως ήταν και η ζωή του. Ασπάσθηκαν ένα διάφανο και φωτεινό μέτωπο, ένα εξαϋλωμένο και καθαρό λείψανο. Ετάφη, ως άπορος, με δαπάνες του Δήμου Νικαίας στο κοιμητήριο Νεαπόλεως Νικαίας.

Τρία χρόνια αργότερα, το Πάσχα του 1992 στην εκταφή, τα οστά του ήταν κεχριμπαρένια και πολύ καθαρά. Χωνεύθηκαν άσημα, σε χωνευτήρι του κοιμητηρίου Αναλήψεως της Νικαίας.

Ο Πνευματικός του, πατήρ Προκόπιος Κοντογιάννης, ανέφερε ότι υπήρξε άνθρωπος του Θεού. Τον χαρακτήριζε η απλότητα. Έφερε απ' την Μικρά Ασία το άρωμα της ευλάβειας. Βοήθησε με τον τρόπο του και το παράδειγμά του τους Νικαιώτες να μείνουν πιστοί στις παραδόσεις των πατέρων τους.

Αιωνία του η μνήμη. Αμήν.

Παραπομπές:

1. Τα στοιχεία συνέλεξε ο οδοντίατρος κ. Παναγιώτης Κλημεντίδης. Τον ευχαριστούμε.

2. Φιλιπ. 4, 13.

("Ασκητές μέσα στον κόσμο, τόμος Β΄", έκδοση Ιερού Ησυχαστηρίου «Άγιος Ιωάννης ο Πρόδρομος», Μεταμόρφωσης Χαλκιδικής, 2012)